

Ert dnr:
Fi2021/03461

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
cc. frida.niklasson@regeringskansliet.se

Remissvar Innovationsföretagen: En skyldighet att beakta vissa samhällsintressen vid offentlig upphandling (DS 2021:31)

Innovationsföretagen är bransch- och arbetsgivarorganisation för Sveriges innovativa företag inom den kunskapsintensiva tjänstesektorn med fokus på arkitekt- och ingenjörskunnande: arkitektföretag, teknikonsultföretag inom bygg och anläggning, industrikonsult- och techföretag samt TIC-företag (Test, Inspektion och Certifiering). Vi samlar 780 företag med cirka 40 000 medarbetare i en bransch som skapar innovativ design för smarta samhällen. Innovationsföretagen ingår i Almega – Sveriges största arbetsgivar- och branschorganisation för tjänsteföretag.

Sammanfattning

Innovationsföretagen tillstyrker förslaget vad gäller att upphandlande myndighet **ska beakta klimatet** vid offentlig upphandling. Dock med reservation för hur implementeringen säkerställs. Förslaget i sig genererar inga resultat utan den avgörande framgångsfaktorn är hur det implementeras. Grundläggande förutsättningar för en framgångsrik implementering är enligt vår bedömning att

- resurser tillsätts i upphandlande organisationer för att möjliggöra en ändamålsenlig hantering av strategiskt arbete gällande bl.a. klimat- och miljöhänsyn, upphandlingsprocessen, kravställning och uppföljning,
- fokus ligger på upphandlingsföremålet och vilka värden det kan skapa och bidra med och
- att kunskap och rutiner utvecklas som säkerställer ändamålsenlig kravställning kopplad till avtalsuppföljning.

I övrigt stödjer vi de synpunkter som framförs av Almega och Svenskt Näringsliv.

Utveckling av Innovationsföretagens syn på krav att beakta vissa samhällspolitiska hänsynstaganden i offentlig upphandling

Utveckling och företagande bygger i hög grad på specialisering som möjliggör effektivisering, fördjupad kunskap och möjlighet att samla och ta tillvara på erfarenheter inom ett specifikt område. Därför är det viktigt att de krav som ställs på leverantörerna i en upphandling har bäring på upphandlingsföremålet. Det öppnar upp för bred konkurrens och möjliggör för fler företag att erbjuda sina tjänster.

Så snart det ställs upp andra typer av krav som inte har bäring på vilka värden den aktuella leveransen kan skapa, som exempelvis sysselsättningskrav, faller leverantörer som inte arbetar med den typen av sidofrågor bort, företrädesvis SME-företag.

Ju mer fokus på värdeskapandet i det som ska levereras, desto större möjlighet att ta tillvara på marknadens främsta leverantörer av just den tjänsten eller varan, den senaste tekniken och de långsiktiga mervärden som därmed kan tillkomma även det offentliga.

Mot bakgrund av den snabba utvecklingstakten på många fronter och alltmer komplexa projekt ser vi att leverantörsdialogen och fokus på efterfrågad funktion snarare än en viss lösning kommer bli allt viktigare för att ta tillvara på utvecklingskraften även i offentliga upphandlingar.

Begreppet *hänsyn till samhällsintressen* riskerar att bli missvisande då det är alltför generellt och leder långt bortom upphandlingsföremålet och de samhällspolitiska värden som det, beroende på hur upphandlingen och upphandlingsprocessen utformas, kan generera. Det handlar som vi ser det snarast om att inom offentlig upphandling värdesätta för upphandlingsföremålet relevanta samhällspolitiska aspekter på sådant sätt att de får genomslag. Vi förordar därför att man så långt möjligt använder begrepp som samhällspolitiska, långsiktiga eller strategiska mervärden istället för hänsyn till samhällsintressen.

Det finns farhågor om att förslaget kommer att leda till ytterligare pålagor med obligatoriska krav på leverantörerna som

- saknar relevans för det som ska upphandlas,
- är ineffektiva i förhållande till önskade mervärden,
- är oproportionerliga,
- varierar mellan olika upphandlande enheter på ett sätt som i onödan hindrar önskvärda utvecklingssatsningar och
- inte följs upp, vilket snedvrider konkurrensen och gynnar de företag som inte avser att vara lojala mot sin kund och därför kan offerera lägre priser eftersom man inte avser att fullt ut leverera enligt åtagandet. Något som alltså möjliggörs av bristande avtalsuppföljning.

Därför vill vi trycka särskilt på vikten av att samhällsintressena inte enbart eller ens i första hand beaktas genom ökat kravställande på leverantörerna. Utgångspunkten bör istället vara att frågan beaktas redan vid den upphandlande myndighetens ställningstagande till vad som ska upphandlas samt genomsyrar upphandlingsprocessen och leverantörsdialoger.

Inte minst inom samhällsbyggnad levererar våra medlemsföretag lösningar och förslag med potential att påverka samtliga hållbarhetsaspekter under lång tid framöver. För långsiktigt värdeskapande krävs dock att dessa värden beaktas och värdesätts när tjänsterna upphandlas och där finns enligt våra erfarenheter en stor utvecklingspotential.

De krav som ställs behöver för att ge effekt, utöver att vara relevanta för upphandlingsföremålet, även följas upp och utvärderas.

Den här typen av komplexa och i viss mån relativt outforskade frågor kräver resurser för att kunna hanteras på ett tillfredsställande sätt. Att tilldela resurser till såväl upphandlande myndigheter liksom till Upphandlingsmyndigheten som har potential att ta en viktig roll i utvecklingen på området, ser vi som en förutsättning för att förslaget ska kunna genomföras. Innovationsföretagen medverkar gärna till diskussioner kring implementering, med exempelvis Upphandlingsmyndigheten.

När det gäller skyldighet att beakta klimataspekter tillstyrker vi förslaget. Dock med reservation för hur implementeringen säkerställs med fokus på upphandlingsföremålet, såsom framgår av våra övergripande synpunkter ovan.

I övrigt ställer vi oss bakom remissyttranden från Svenskt Näringsliv och Almega.

Med vänlig hälsning

INNOVATIONSFÖRETAGEN

Anders Persson
Näringspolitisk chef

e-post: anders.persson@innovationsforetagen.se
tel: +46 70 509 69 17